

Klímaváltozás

Most egy éve [1975-ben] kezdődött Ausztráliában az a belső politikai küzdelem, amelynek során a kormányzó párt és az ellenzék helyet cserélt egymással. A helycsere széles rétegekben nagy megkönnyebbülést jelentett azok részére, akik aggodalommal figyelték, vagy szenvedték a munkáspárt kollektivizáló tevékenységét és barátkozását a Szovjetunióval és csatlós kormányaival.

A helycsere óta eltelt fél év eredményei azt mutatják, hogy a nem éppen parlamentáris módon végrehajtott változásnak sokkal inkább külpolitikai okai voltak, mint belpolitikai vonatkozásai. Kétségtelen, hogy kihatott a belpolitikára is, de ezen a téren a változás meglepően kevés, míg a külpolitikai vonalon élesen elhatárolt: Ausztrália hirtelen észrevette a szovjet veszélyt az Indiai Óceánon, és az utóbbi években kiélesedett kínai-orosz vitában nyíltan és határozottan Kína mellé állt. A liberális pártnak ez a magatartása dermedt meglepetést okozott sokaknál, mert a korábbi években hangosan megvallott antikommunizmus helyébe most egy kommunista rezsim iránti szimpátiával lépett a párt a nemzetközi politika porondjára, ha mindjárt egy másik kommunista rezsim ellenében is. Így a liberális párt most kommunista-barát antikommunista lett, és úgy látszik ez a változás a mindkettő iránt szimpatizáló Labor párttal szemben megérte a költséget, amibe ez a változás került. Amerika alelnöke, Mr. Nelson Rockefeller, mindenesetre meg volt elégedve az ausztráliai fejleményekkel, amelyek beleillettek az általános külpolitikai klímaváltozásba.

Ez év [1976] áprilisi számunkban már foglalkoztunk az európai kommunista pártok Moszkvától való önállósulási kísérleteivel. Ezek a törekvések eredményezték a kelet-berlini kommunista kongresszust július elején, amelyen 29 európai kommunista párt követelésére Moszkva elismerte a világhatalomhoz vezető politikában az önálló – a Szovjetuniótól független – út meghatározását. A „Magyar Szocialista és Munkáspárt” központi bizottsága így fogalmazta meg a kelet-berlini kongresszus határozatát:

„A mai helyzetben a kommunista pártok a marxizmus-leninizmus tanításait hazájuk konkrét társadalmi viszonyainak, nemzeti sajátosságainak, hagyományainak figyelembevételével alkalmazzák, stratégiájukat és taktikájukat önállóan határozzák meg.”

Most itt nem azzal kívánunk foglalkozni, hogy ez a határozat milyen változást hoz a magyarországi viszonyokra, de sokkal inkább zavaró az a kérdés, mi összefüggést mutat mindezzel Mr. Malcolm Fraser miniszterelnök június 1-én elhangzott – azóta is sokat emlegetett – beszéde, amelyben a Szovjetuniót oly élesen támadta. Az összefüggés azonnal nyilvánvaló, ha ráfigyelünk a kínai szovjetellenes szóháború felerősített hangjára, Nyugat-Németország Szovjetuniót kritizáló magatartására, a japán-kínai közeledésre, az arab világ elfordulására a Szovjetuniótól és végül a „Sonnenfeldt-doktrínára”. Ez mind tömören felzárkózik a Szovjetunió ellen; itt már nincs többé kapitalista-kommunista ellentét, itt egyetlen követelés van: a Szovjetunió ne igyekezzen egyedül és orosz módra bolsevizálni a világot, elégedjék meg a rábizott terület ellenőrzésével.

Ilyen a világ! (17)

Kedves Olvasóim!

2015. Orbán Viktor: „Ha már a kereszténységgel és a nemzetállami identitással, az abból fakadó értékekkel és felelősséggel nem tudott megbirkózni a hagyományos politikai küzdelem világában, most ennek az etnikai alapjait kívánja fölszámolni.”

40 évvel ezelőtt az Új Világrend a „szocializmus” eszmerendjében igyekezett állampártidiktatúrák nemzetközi hálózatában létrejönni. Az Európa elleni két

nagy háború után ez a második kísérlet volt, akkor még a „hagyományos politikai küzdelem világában”.

Furcsa törekvés volt a többpártrendszer, a szabadkereskedelem, a magánvállalkozás világát átvezetni központi gazdálkodásra, egysíkú ideológia és párturalom keretei közé. Mégis úgy látszott, hogy a liberális Nyugaton símábban ment a diktatúra elfogadása, mint a keleti partner internacionalista átnevelése. Csapó Endre

Szó sincs arról ma már, hogy „a kommunizmus veszélyezteti a szabad világot”. Az „antikommunista” pártok és mozgalmak elmosódtak nyugaton mindenütt, és a hidegháborús propaganda kommunizmust bíráló hangja átváltozott a Szovjetunió magatartásában szereplő orosz-nacionalista törekvések bírálójává. *The containment of the Soviet Union* – a jelszó, ami annyit jelent, hogy a Szovjetunió kormánya ne orosz birodalmat építsen, hanem a szocialista köztársaságok unióját, amely az eredeti marxi-lenini tanítások alapján majd beépítkezik és feloldódik a szocialista államok világuniójába, amint a világ többi államában is a szocialisták kerülnek hatalomra.

Hogy milyen közel vagy távol vagyunk ennek a megvalósulásától, az egy másik fejtegetés tárgya lesz, most csupán arra akarunk még rámutatni, hogy a cikk elején említett klímaváltozás külpolitikai képlete szerves részeleme egy nagyobb történelmi kalkulációnak.

A világhatalom-építés nem újkeletű törekvése a földi javak bőséges birtokába jutott országok vezetőinek. A római, a perzsa, a hun, a mongol, a török, az angol, az orosz stb. birodalmak nemcsak hogy elég példát mutatnak, de azt is bizonyítják, hogy a törekvés állandóan jelen van a történelemben földünk valamely részén, esetenként több helyen is. A történelem azonban azt is emlékeztetünkbe idézi, hogy az (időben ismert) egész világ feletti egyetlen impériumot sohasem sikerült létrehozni tartósan és maradék nélkül. Valami mindig jelentkezett, ami áthúzta a számításokat. Így a civilizáció története a földi hatalmasságok gyakori változását mutatja, sok háború kíséretében. Ezek során népek váltogatják egymást, egymás kezéből ragadva ki a dicsőség staféta jogarát, de a népek földi istene olümposzi trónusára nem juthattak fel.

A „racionális” gondolkodás úttörői vetették fel a gondolatot, vajon miért nem sikerült eddig egy akolba terelni az emberiséget. Rájöttek, hogy minden eddigi törekvés egy államhoz vagy néphez kötötte a szerencsét, amelynek során a világ többi része túl nagyra bizonyult. Ekkor született meg a politikai nemzetköziség programja.

A baloldali filozófia és a titkos társulatok; grófok, ipari gazdagok, királyi ivadékok, tudósok, művészek szórakozása, akiknek nem a kenyér volt a gondjuk, hanem a hatalom kiterjesztése és állandósítása. A szegények nyomora és dühe – amit legtöbbször mesterségesen szítanak – a leginkább bevált hasznos eszköz a politikai változások végrehajtására. A kétszáz-

éves világhatalmi törekvés forradalmak, majd világháborúk során egyre fokozódó mértékben szorítja az emberiséget irányítása alá. A gazdasági irányítás már teljes, a politikai irányítás a következő. Ebben ma már nincs is titok, könyvek, cikkek százai foglalják az Új Világrend kérdéseivel kedvező beállításban. Elég itt egy részt idézni egyik ilyen természetű könyvből:

„... *The men who run the global corporations are the first in history with the organization, technology, money and ideology to make a credible try at managing the world as an integrated unit*”... (13. oldal) „... *The goal of corporate diplomacy is nothing less than the replacement of national loyalty with corporate loyalty. If we are to succeed in integrating the planet, loyalty to the global enterprise must take preference over all other political loyalties*”. (18. old.) A könyv címe: *Global Reach: The Power of The Multinational Corporations*. (Simon & Schuster kiadása, 1974).

Ezektől a vállalatoktól kapták az oroszországi bolsevisták is és a kínaiak is a számolatlan milliárdokat, fegyvert, élelmiszert, és – amint láttuk – ezek nekik tartoznak hűséggel. A jelen század eseményeinek nagy része zajlott a moszkvaiak engedelmessége és elhajlása körül. Az oroszok, Sztálin vezetésével – a nemzetközi világrend építése helyett – minduntalan Orosz Birodalmat akarnak építeni. Ez csupán a panasz kapitalista részről Oroszország ellen, és nem az hogy úgynevezett szocializmust építenek.

A kommunizálás, vagyis a hatalom lelki és anyagi eszközeinek kézbevétele nem proletár agyakban született meg. A központi irányítás előfeltétele a hatalomnak. És ha a politikusok hűsége nem a nemzet vagy ország irányában nyilvánul meg, hanem a nemzetközi korporációk irányában, akkor kiépíthető az állami bürokrácia a „szocialista” államokban már bevezetett határfokig.

A klímaváltozás (amiben a szocialista és a kapitalista államok közötti különbség elmosódik) nemcsak nyugaton észlelhető. Említsük csak a magyarországi rendszert; a háború után mindenütt a kapitalisták ügynökeit vizslatták, üldözték, börtönözték a „nyugatosokat”. Húsz évre rá vörös szőnyeget gurítottak Rogers amerikai külügyminiszter lábai elé, és pártemberek hajlonganak a jó dollárú kereskedelmi utazók előtt. A proletár öntudat legalább 180 fokot hajlott el azóta.

A pártemberek hűsége, nyugaton is, keleten is, a kenyéradó gazdáé.

(Ausztráliai Magyarország, 1976 augusztus)

Forradalom és szabadságharc

Október 23-án eldőrdült a sorsfordító lövés a Parlament előtt. Az események lavinaszerűen zuhogtak a független Magyarország kikiáltásáig. Hogyan állt elő ez a történelmi alkalom, amiben az egész ország hitt? Mindenki látta a szabadság felkelő napját, pedig még csak nem is virradt. Csak a Szabadság-térre kiömlő vér vádló fátylalángja világított. De miért lőttek? Kik szervezték a felvonalást és milyen céljuk volt vele?

Igen ... telve volt a levegő a változás jeleivel. A változás okai? ... a 20. moszkvai pártkongresszus ... , Sztálin halála ... , (máris külföldön járunk) ... Nyugat és Kelet viszonya ... , a jaltai szerződés ... , és így tovább visszafelé Trianonig ... , majd annak okai ... , az oroszországi forradalom ... , a múlt század nemzetközi mozgalmait mind hozzájárultak több-kevesebb mértékben '56 eseményeihez. Komplex kérdés – szakmai nyelven. Kétségtelen, aki eligazodik a történelem egyúttalható tényezői között, az másképpen fogja látni a magyar felkelést, mint az aki ott kezdte, hogy kiment a Körút sarkára amikor befordult az orosz tank.

Miről írjon az emigrációs havilap, korlátozott oldalain, húsz évvel az események után olyan ember tollával, aki Sydneyben élte át '56 eseményeinek idejét? Arról írjon amiről más nem ír vagy nem írhat, ha a kornak látó szemtanúja volt.

Szeretnénk érinteni – amennyire terjedelmünk megengedi – miként viselkedett a nyugati politikai vezetőség. Ez talán az események legnyitottabb kérdése, és a válasz keresése a külföldi magyarok feladata. Néhány egészen izgató kérdés szinte fel sem merül. Például: Amerika szerepe, a jugoszlávok és kínaiak hirtelen változó viselkedése.

Az oroszok várakozó, engedékeny, határozatlan, alkudozó, majd hirtelen kegyetlen megtorlásba átlendülő magatartására van bőven magyarázat, de ezek az indoklások nincsenek bémérve a nemzetközi politika síkjaira. E hiányosság okaihoz hozzájárul az amerikai politika ködösítése, kétszínűsége és a mi részünkről, az emigrációnak heroizáló (csak a hősiességet kiemelő) hajlama. 1956-ban Magyarországon két élesen különválasztható történelmi esemény zajlott le. Az egyik forradalom volt, a másik szabadságharc. A forradalom a nemzetközi kommunista szervezetek belső fejleményeinek volt a következménye, a szabadságharc a magyar nép csodálatos lelki egységének, politikai

tisztánlátásának, latolgatás nélküli történelmi helytállásának volt gyönyörű példája.

Az 50-es években Sztálin halálát követően a Szovjetunió vezetői új taktikával igyekeztek rendszerük részére jobb nevet szerezni külföldön az ún. liberális irányzat bevezetésével. Ez egyúttal külföldről is feltétele volt annak, hogy a baráti viszony és támogatás helyreálljon a kapitalista burzsoá kormányokkal. A liberalizálódás a csatlós országokban is megindult. Mindenütt a párton belül zajlott le a folyamat, ami abból állt, hogy a feltűnően szadista örülteket „sztalinizmus-sal” vádolva leváltották vasalt nadrágos börtönőrökkel. Hogy a változás tervszerűen menjen, és a szocialista jövő alapjaként a néphitben alkotmányos fundamentummá váljék, ki-neveztek forradalom-nak. Ha sikerült volna, ország-világ, de még mi is itt kint tudomásul vettük volna, hogy forradalom volt ugyan Magyarországon, de nem a bolsevizmus ideológiája ellen, hanem csak eddigi módszereik ellen, egy elviselhetőbb szocialista-kollektivisták államrend érdekében.

De nem így történt. A tervezett forradalom nem sikerült. Igaz, a szabadságharc sem sikerült, de a világot felrázta és Rákóczi és Görgey szabadságharcai mellett ez is alapköve lesz szabadság-eszménknak.

Csonka volna a fenti fejtegetés, ha a nyugatról szított forradalom okai mögött a kelet-nyugati ellentétet nem vizsgálánánk meg.

Vissza kell menni egészen az első világháborúig, mert a nemzetközi baloldali mozgalmaknak a vitája a Szovjetunióval, annak keletkezése idejére nyúlik vissza. Németország mindig is melegágya volt a baloldali titkos társulatoknak. Egyik ilyen társaság a *Pángermán Liga*, amit 1890-ben alapítottak állítólagosan az oroszországi német telepések védelmére, valójában forradalmi mozgalmakat létesített és pénzelt. A XX. század első évtizedére Anglia, Franciaország, Németország és Oroszország teljesen alá volt aknázva baloldali mozgalmakkal, amelyeknek európai egyesült államok létesítése volt a jelszava. A kínáló alkalmat a világháború szolgáltatta, annak során mindkét fél teljesen lefáradt, és a kérdés az volt, hol sikerül előbb internacionalista kormányzatot létrehozni, ahonnan egész Európát hasonló kormányzat alá lehet vonni. Nem arról szólt a propaganda, hogy kommunista diktatúrát létesítenek, ellenkezőleg, a szebb emberi jövő, a háborúk végleges kiküszöbölése, európai összefogás stb. voltak a jelszavak, melyek iránt még az uralkodók is érdeklődő szimpátiával viselkedtek, nem is említve Wilson elnököt, aki már világmegváltónak hitte magát. Lenint – mint tudjuk – a német kormány és vezérkar csempészette Oroszországba. A német Spartacus-szövetség volt a megfelelője az orosz bolsevista mozgalomnak. Az *Internacionálé* tervei szerint Németországból kellett volna, mint központból, kiindulni Európa kommunizálásának. A Németország és Oroszország közötti területen a két nemzetközi irányítású állam megosztott volt. Ennek megkönnyítését szolgálta a trianoni felosztás szláv és nem-szláv államokra, lehetőleg köztársaságokra, és a Rapallói Szerződés, amelynek alapján német szakértők iparosították Oroszországot egész Hitler hatalomátvételéig.

Orosz irányítás alatt

Oroszországot kivéve az első világháború után létesült proletárdiktatúrák megbuktak, több országban még kísérleti állapotában. Németországban és Bulgáriában csak későn, 1923-ban fordult a helyzet visszavonhatatlanul olyan állapotba, amelyben már a kommunista hatalomátvétel kísérletei reménytelenek lettek. A Komintern (III. Internacionálé) – mely eredetileg a különböző országok kommunista pártjainak akciószövetsége – az európai fiaskó folyamán mindinkább orosz irányítás alá került. A „világforradalom” Oroszországba húzódtott vissza.

A *Nemzetközi Baloldal* (a világ országainak szocialista-, szociáldemokrata-, munkás- vagy marxista pártjai, mozgalmi és azokat támogató üzleti érdekeltségek) igyekezett az orosz balsevista pártot is irányítása alá vonni, de annak helyzeti előnye a „megvalósult szocialista állam” révén nagy vonzást gyakorolt a nyugati munkásmozgalmakra. Lenin halálával, Sztalin hatalomra jutásával csak fokozódott az ellentét, elvi vita és pozícióharc. Ezek során a „permanens forradalmat” hirdető Trockiját Oroszországból száműzték, majd – miután külföldön eredményesen szervekedett – Mexikóban, 1940-ben, merénylet áldozata lett. Napjainkban újból nagy gőzt fejlesztenek a „trockijista” mozgalomnak. Mindez nem akadályozta meg Rooseveltet, hogy Sztalin államát elismerje és anyagilag talpra állítsa 1933-ban.

Felújult belviszály

A második világháborúban nyugodni látszottak az ellentétek, de utána újult erővel fellángolt a baloldali belháború. Bár a Szovjetunió látszólag (és Európában feltétlenül) egyetlen győztese lett a második világháborúnak, hamarosan szembe találta magát, ezúttal a háborús szövetségesek részéről, egy szilárd összefogással, mely további terjedésének útjába állt. Győzelmi partnerével, az Egyesült Államokkal Jaltában a mai napig is titokban tartott szerződést kötöttek (amire az elmúlt 30 év eseményei utalnak), amit a jelek szerint az oroszok igyekeztek megszegni, vagy csak ímmel-ámmal tartanak be.

Bár Oroszország a második világháború után jelentős területekre, Kelet- és Közép-Európára kiterjesztette hatalmát, és befolyását egész Európára éreztetni tudta, vele szemben a nemzetközi baloldal is megerősödött. Az első szembetűnő különbség az, hogy a jugoszláv kommunista állam nyíltan szembeszállt Moszkva gyámkodási kísérletével. A „sztalinista” megjelöléssel szemben használt „trockijista” kifejezés mellé jött a „titóista”.

Titóizmus néven jelölték 1948 után azt a törekvést, amivel a nem orosz kommunista pártok Moszkvától függetlenül és egyenrangúan akartak résztvenni a világhódításban.

New York, London és Párizs nagy készséggel támogatta ezt a törekvést. Titó nyilvános támogatást is kapott, gazdasági és fegyverkezési segítséget Amerikától, mialatt ez mindezek ellenére ki nem fogyott abban az időben az antibalsevista szöveganyagból. Az indokolás Amerika részéről az volt, hogy ennek az irányzatnak a megsegítésével elősegíthető a kelet-európai államok felszabadítása.

Egy másik kifejezés is keletkezett ebben az időben: a „nemzeti kommu-

nizmus”. Ez a jugoszláv „nemzeti” kommunizmus céljával tűzte, hogy megőrzi a kommunizmus nemzetköziségét az orosz-balsevisták öncélú nacionalista orosz-kommunizmusával szemben a különböző országok helyi viszonyai szerint kialakított önálló szervezetével. Ez persze fából vaskarika, de Kelet-Európában véres jelentősége volt.

Titó maga megmondta, hogy: Moszkva nyomásának enyhítése a kommunista államokban előfeltétele annak a lehetőségnek, hogy a proletariátus diktatúráját további országokban is megvalósíthassák. Moszkva – Titó szerint – akadályozza a kommunizmust világhódító útján, mert kompromittálja azt terrorisztikus kormányzásával és imperializmusával.

Oroszország és nyugati szövetségesei között a háború után különböző okok miatt vita támadt. Ezek egyike a kelet-európai államoknak gyarmatkénti kezelése és a nyugattól elszigetelése volt. Moszkva emberei Magyarországon sietve kiépítették a központi irányítású párt-diktatúrát, az orosz katonai fenyegetésre támaszkodva feloszlatták a koalíciós pártokat, és még a kommunista pártot is elhallgattatták (Rajk-per) a nyugati kapcsolati elemeket. Minden hatalom a néhány moszkovitának a kezében összpontosult, ami – számuk kevés volta miatt – szükségszerűen az örületig fokozott terror lehetett csak.

A Nagyszláv Orosz Birodalom érdekeiért létesített Kominform gondolkodás nélküli kiszolgálása volt az egyetlen irányelv. Ez a végsőig vezetett leszűkítés azáltal volt „sajnálatos kihatással Magyarország belpolitikájára”, hogy a nagyhatalmak viszonyában időközben előállt enyhülés során ez a garnitúra elveszítette láb alól a talajt. Rákosi kormányzatában és környezetében nem volt többé olyan réteg, amely az új helyzetben előretolható lett volna, hogy az új színezet-változásnak megfeleljen.

Sztalin halála után (1953 márc.) Moszkva egymással vetélkedő vezetői versenyeztek, melyik tudja személy szerint is leginkább elnyerni a nemzetközi politika szimpátiáját. Rangsor szerint Malenkov került előtérbe, de pár hét múlva Hruscov is felemelkedett a vezetői kollektívába, de már a 20. pártkongresszuson (1956 febr.) elhangzott emlékeztető beszéde után a Szovjetunió diktátoraként léphetett fel. A történelmi követelmény a „sztalinizmus” megszüntetése volt. Ez a beszéd, amely Sztalin egész politikáját elítélte, az amerikai diplomácia hároméves küzdelmének eredménye volt, melynek célja: olyan vezetőséget látni a Szovjetunió élén, amely egyetlen veszt részt a nemzeti államoktól és gyarmatoktól mentes új világrend kiépítésében.

Az események ettől kezdve gyorsan követték egymást. Moszkva utasítást adott a csatlóskormányoknak, hogy „liberalizálják” a kormányzást, térjenek le a sztalinista módszerekről. Április 17-én feloszlatták a Kominformot, – „a jelen évek eseményei változást hoztak a nemzetközi helyzetben, ... a Tájékoztató Iroda keretei már nem felelnek meg az új követelményeknek”. Június 20-án Hruscov és Titó közös deklarációt adott ki a jugoszláv és szovjet kommunista pártok közötti kapcsolatok újrafelvételéről. Ez a lépés mozgásba hozta a politikai talajt Magyarországon. Már

csak kozmetikai okokból is, állítólag Titó követelésére, Rákosi júliusban lemondott. Helyére, pártvezetőként Gerő lépett. Ez egyúttal jellemezte is a helyzetet; Rákosi és Gerő egykútya volt a pártnak is – mely ragaszkodott az abszolutista hatalomhoz (és nem volt elég intelligens ahhoz, hogy átlássa a nemzetközi új égboltozatot) – és a nép részére is, amely minden idegszálával érezte, hogy több változásra lenne mód, ha a szűk számú, de elszánt sztalinista gárda feloldódna mérsékelt elemekkel. Különösen Nagy Imre visszatérése forgott a kívánságok középpontjában. Az eseményekre nyomást gyakorolni természetesen nem volt módja a népeknek, de a mellőzött burzsoá-baloldali és félreállított intellektüel-kommunistáknak a párton és írószövetségen belül annál inkább. Ez a réteg elvágott külföldi kapcsolatainak kifinomult szimatával megérezte a világhelyzetben beállt változásokban rejlő lehetőségeket, és mozgékony, üzleti szellemű természetével mindent elkövetett, hogy az agyonellenőrzött merev állapoton változást idézzen elő.

Gerő, amikor október 23-án lövett, még örült is, hogy módot ad neki a felvonulás egy kis rendőri beavatkozásra, amittől a bársonyszéke felé kapkodó elvtársak visszariadnak odvaikba. Aligha lövett volna, ha tudja, vagy megérzi előre az eseményeket. 1956-ban mindenki abból az alaplából akart kiindulni, hogy a nép akarata képviseli – evvel operáltak a felvonulás megszervezői is – de egyre senki sem számított: a nép ezúttal valóban akart és pontosan ki is fejezte, hogy mit akar.

Két erő működött Magyarországon, látszólagosan egy irányba, vagy nehezen elkülöníthetően. Az egyik erő a nép feltörő akarata volt, a másik a népakarat sodrával hatalomban maradni, vagy hatalomba kerülni akarók csoportja. Ezek között volt mindenféle, de elsősorban és jellemzően kommunista párttag. Ők nevezték a felkelést forradalomnak és nem azért álltak az élére, hogy abból orosz- és kommunistaellenes szabadságharc legyen. Mindent elkövetnek, hogy a bakon maradjanak. Olvassuk el a *Néphadsereg* 1956. október 29-i számát amelyben azt olvassuk: – „A Központi Vezetőség tekintettel az előállott rendkívüli helyzetre” – Gerő helyett egy hat tagú pártelnökség kormányozza a „Magyar Dolgozók Pártját”: Kádár János, Apró Antal, Kiss Károly, Münnich Ferenc, Nagy Imre és Szántó Zoltán. Az ugyancsak itt olvasható Nagy Imre elnöki rádiónyilatkozatának lényege az utolsó fejezetében domborodik ki: – ne engedjük elveszni a 12 éves eredményeket, amiket a Magyar Dolgozók Pártjának vezetésével hoztunk létre.

John C. Campbell *Tito's Separate Road* c. könyvében (amit az amerikai külpolitikát irányító *Council on Foreign Relations* adott ki) kifejti, hogy Tito Nagy Imre miniszterelnöki visszatérését támogatta: „*The Yugoslav government openly approved the initial revolt in October 1956 which brought Imre Nagy back into office*”. Gondolom, úgy fordíthatjuk ezt, hogy „initial” revolt = „a folyamatot megindító” forradalmat. A szöveg további értelméből legalábbis nyilvánvaló, hogy a „forradalom” előre megtervezett esemény volt, esetleg Jugoszláviából. (Gerő Titónál járt Belgrádban

október 22-én.) „*Ahogy Titó jellemezte, a sztalinisták vakága szerencsétlen helyzetet teremtett, aminek során reakciók kerültek előtérbe; a sztalinisták elleni elismert felkelés (justified revolt) általános felkelésbe toroklott, amiben az egész nemzet a szocializmus és a Szovjetunió ellen fordult. A legtávolabb állt Titótól és kollégáitól, hogy további erőszakosság történjen és terjedjen át az ország-határokon. Nemcsak a Nagy-kormány Magyarországon, de még az ő szocializmusuk Jugoszláviában is végveszélyben volt.*”

Amerika álarc nélkül

Representative **Michael A. Feighan** hozta nyilvánosságra a nevezetes *Titó-táviratot* (Congressional Record, Aug. 31, 1960. page 17407):

„*Bizonyára emlékeznek rá, hogy 1956. október 23-án forradalom tört ki Magyarországon, és október 28-ig a magyar hazafiak lerázták az országról az orosz elnyomókat. Egy forradalmi rezsim vette kezébe a vezetést és öt napon át politikai úr volt. Ezek után a State Department – állítólagosan aggódva, hogy a kommunista diktátornak, Titónak a finom érzései sérelmet szenvednek – a következő táviratot küldte neki, külpolitikai szándékaink feltárása érdekében, 1956. november 2-án, pénteken délután: »Az Egyesült Államok kormánya nem tekint kedvező szándékkal olyan kormányokra a Szovjetunió határai mentén, amelyek barátságatlanok a Szovjetunió iránt.« Nem véletlenül és nem meggondolatlanul öönlötte el az imperialista orosz haderő Magyarországot 1956 november 4-én hajnali 4 órakor. A Titónak küldött távirati üzenet jeladás volt a támadásra az oroszok részére, mert bármelyik amerikai iskolásfiú tudja, hogy Titó Moszkvának a trójai lova. Nem telt 48 órába, hogy ez az áruló jeladás Titó közvetítésével feletteseihez jutott a Kremlbe.*”

Brioni szigeten

Talán kézenfekvő kapcsolatba hozni a Titó-táviratot Hruscov jugoszláviai tartózkodásával. A horvátországi *Vjesnik* nevű napilap ez év [1976] április 26-i számában egy Belgrádban megjelenő könyvet ismertet (Titó nem véletlenül a sztalinizmusnak), amelyből megtudjuk, hogy az orosz diktátor 1956. november 2-án Jugoszláviába érkezett Titóhoz, a magyarországi események megbeszélésére. A könyv állítása szerint az Adriai tengeri Brioni szigeten, Titó kéjlakában – ahol Kelet és Nyugat titkos találkára járó diplomatái egymásnak adják a kilincset – Hruscov „*legújabb magyarországi értesülései alapján tájékoztatta Titót, hogy Magyarországon az események ellenforradalomra fejlődtek, amit egyikük sem engedhet meg. ... Egyetértettek abban, hogy a szovjetnek katonailag kell beavatkoznia, s a beavatkozás utánra Hruscov elfogadta Titó ajánlatát az új kormány megalakítására*”. (Titó Kádár Jánost jelölte megfelelőnek.) Nem lehet kétségünk aziránt, hogy az amerikai távirat jókor és jó helyre érkezett.

A november 4-i orosz tanktámadás sunyi stratégiája is onnan ered, hogy a frissen behozott orosz csapatok puszkáinak a felkelők ellen irányítása helyett az alvó Budapest utcai épületeit lötték halomra, lezárt tankokból órák alatt örült ámokfutóként, legyilkolva sokezer embert, még mielőtt ezek a csapatok is rájönnek arra,

hogy munkások ellen használják fegyvereiket.

A munkástanácsok

Ez a támadás nem a fegyveres szabadságharcosokat érte, hanem közvetlenül az ártalmatlan alvó lakosságot, de céljaként a kormányt pusztította el, amely nem volt képes teljesíteni azt a feladatot, hogy a forradalom vívmányaiból a párt-diktatúra részére hatalmi bázisokat létesítsen. November 1-jén Kádár még dicsérte rádióbeszédében a forradalmat, de még aznap este, Münichel együtt eltűnt Budapestről. Maléter, a honvédelmi minisztert az oroszok 3-án megbeszélésre hívták. Kádár miniszterelnökként tért vissza 3 nap múlva, Maléter elhurcolták. A kormány többi tagja a támadás napján, Nagy Imre hajnali rádiószózata után (melyben a kormány megvédésére szólította fel a nemzetet) a jugoszláv követségen keresett menedéket. Ezzel az orosz támadás elérte célját: kicserélte a kormányt és a szervezett fegyveres ellenállást lehetetlenné tette. Csak ezután fordult az orosz támadás a fegyveres szabadságharcosok és katonák ellen. Budapest belvárosában még három napig állt a harc, míg a nyolcadik kerületben és a külváros ipartelepein még egy hét múlva is kitartottak, a pécsiek, a komlói bányászok december közepéig okoztak gondot az ellenségnek.

Mint említettük, a felvonulást nem a munkások, hanem a bürokrácia hússzfazekai körül elhelyezkedő kiváltságos réteg; pártemberek, írók, diákok szervezték, hogy a Rákosi által leszűkített központi vezetőséget kényszerítsék, hogy a hatalom gyakorlásába szélesebb rétegeket vonjanak be. Ennek végrehajtására egyébként az oroszok adták az utasítást, de Rákosi és klikkje szabotálták a folyamatot: hiszen féltek megosztani a hatalmat azokkal, akiket előzőleg kínoztak, börtönöztek.

Senki sem számított arra, erre még sehol sem volt példa, hogy az eseményekbe egy új hang szól bele, mégpedig döntően és irányítóan: a munkás-ság. Úgy jártak vele, mint a Molotov-koktéllal. A magyar munkás tíz évig nyelte a munkáskultusz hangzatos szövegeit, és élte a kaptári méhek másnak izzadó életét.

Amikor a Rádió előtt megszólalt a géppuska, akkor lépett be a munkáosztály az események történetébe. Lövi a népet az ÁVH – hangzott a gyárakba rohanó szemtanúk kiáltása, és mintha szervezték volna, a gyárak ontották a fegyvert, a harcost, a szállítóeszközt. Megkezdődött a szabadságharc. A hatalom fegyveres eszközei órákon belül kiestek a Gerő-kormány kezéből. Hiába tette Kádár utódául, a nép Nagy Imrét akarta, fel-emelte és irányította is.

Forradalmi munkástanácsok alakultak szerte az országban és egymással összeköttetést létesítettek. A hatalmi eszközök után kézbevetették a közigazgatást, valósággal ellátták a parlament szerepét. Követeléseik a kormánytól csodálatosan egységesek voltak. Az általános sztrájk fegyverét is a kormánynak szegezve, azt valóságilag irányították és kényszerítették az oroszok kivonulásának, a semlegeségnek, a Varsói Szerződésből való ki-lépésnek kinyilvánítására.

(*Ausztráliai Magyarország, 1976 december*).

Rövidített változat. A teljes írás olvasható at Ilyen a világ! I. kötetben, letölthető: www.magyaélet.net